Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2024, sp. zn. 5 Tdo 455/2024, ECLI:CZ:NS:2024:5.TDO.455.2024.1

Číslo: 21/2025

Právní věta:

Úřední osoba může spáchat přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku v příslušné alternativě i při dispozici s veřejným majetkem, uplatňuje-li tím pravomoc při rozhodování o změně poměrů veřejného majetku, tedy při rozhodování, zda učinit dispozici, s jakými parametry apod. Při realizaci již učiněného takového rozhodnutí, např. při podpisu smlouvy, úřední osoba obvykle žádnou pravomoc nevykonává, a proto svoji pravomoc zneužít nemůže. Při neúčelném nebo nehospodárném nakládání s veřejným majetkem ve fázi realizace rozhodnutí se však za splnění dalších podmínek může jednající osoba dopustit trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 tr. zákoníku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.06.2024

Spisová značka: 5 Tdo 455/2024

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Porušení povinnosti při správě cizího majetku, Zneužití pravomoci úřední osoby

Předpisy: § 220 tr. zákoníku
§ 329 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného C. V. podaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 10. 2022, sp. zn. 5 To 425/2021, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 74 T 31/2019, podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 10. 2022, sp. zn. 5 To 425/2021, podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušený rozsudek, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jeho zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Ostravě přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.
Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 16. 4. 2021, sp. zn. 74 T 31/2019, byl obviněný C. V. uznán vinným zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. f) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. zákoník“), a přečinem porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Za to mu byl podle § 329 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit poškozené Obci XY škodu ve výši 2 764 861 Kč. Se zbytkem svého nároku na náhradu škody byla tato poškozená podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

2. Proti rozsudku soudu prvního stupně podali odvolání obviněný C. V. a poškozená Obec XY. O těchto odvoláních rozhodl Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací rozsudkem ze dne 18. 10. 2022, sp. zn. 5 To 425/2021, tak, že z podnětu odvolání obviněného podle § 258 odst. 1 písm. b), e) tr. ř. napadený rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. sám rozhodl tak, že obviněného C. V. uznal vinným zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. f) tr. zákoníku a přečinem porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Za to obviněnému podle § 329 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložil úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit poškozené Obci XY škodu ve výši 2 764 861 Kč. Se zbytkem nároku na náhradu škody byla poškozená podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních. Podle § 256 tr. ř. odvolací soud zamítl odvolání poškozené Obce XY.

3. Podle rozsudku odvolacího soudu se obviněný uvedeného skutku měl dopustit ve stručnosti tím, že obviněný ve funkci starosty obce XY v rámci realizace projektu „Objekt občanské vybavenosti obce XY“, pro jehož financování byly získány u Krajského úřadu Moravskoslezského kraje dotační prostředky z rozpočtu Moravskoslezského kraje ve výši 9 000 000 Kč, přičemž první část měla být využita na provedení demolice původní hasičské zbrojnice podle smlouvy o dílo uzavřené dne 23. 9. 2016 s obchodní společností S .S., a. s. (dále i jen „zhotovitel“), za smluvní cenu 2 764 860,65 Kč, vědomě v rozporu s povinností jednat v souladu s ustanovením § 38 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), podle něhož majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti a obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku, umožnil nabytí neoprávněného prospěchu zhotoviteli, s vědomím, že tím poruší podmínky pro čerpání dotačních prostředků, neboť poté, co obchodní společnost S. S., a. s., vystavila dne 20. 10. 2016 fakturu č. 331160036 obsahující nepravdivé vyčíslení nákladů demolice stávající hasičské zbrojnice v XY ve výši 2 764 860,65 Kč, odpovídající původní smluvně sjednané částce za demoliční práce, ačkoli v přiloženém položkovém rozpočtu k faktuře byly k proplacení zahrnuty i práce, které zhotovitel fakticky neprovedl, následně dne 20. 10. 2016, aniž by jakkoli nepravdivé skutečnosti vyplývající z této fakturace rozporoval, souhlasným projevem vyplývajícím z akceptace faktury vydal pokyn k úhradě celé fakturované částky 2 764 860,65 Kč ve prospěch obchodní společnosti S. S., a. s. Obviněný přitom věděl, že významnou část demoličních prací hasičské zbrojnice provedli příslušníci Sdružení dobrovolných Hasičů a pracovníci Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky, neboť dne 30. 9. 2016 podepsal a převzal dokumentaci k provedení taktického cvičení jednotky Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky, která zahrnovala i postup demoličních prací, a následně i signoval příslušné zápisy o provádění těchto prací ve stavebním deníku. Takto příslušníci Sdružení dobrovolných Hasičů XY vykonali práce v rozsahu demontáže 1/4 krytiny z azbestocementových šablon a příslušníci Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky provedli demontáž odpadního potrubí, zásyp jam,

šachet, rýh nebo kolem objektů sypaninou se zhutněním, bourání základů ze železobetonu, bourání příček ze skleněných tvárnic, demolice budov a vysokých komínů a věží hromadným odstřelem, vodorovné dopravy suti s naložením a složením na skládku do 1 km, demontáže 3/4 krytiny z azbestocementových šablon, nakládání suti a vybouraných hmot a přesunu hmot pro přípravu území, přičemž celkový objem těchto prací byl vyčíslen částkou ve výši nejméně 685 330,87 Kč, která tak byla zhotovitelem nedůvodně vyčíslena a fakturována. Skutečnost, že demoliční práce v rámci dotačního projektu provedly zčásti hasičské jednotky, obviněný C. V. zatajil i v závěrečném vyúčtování ze dne 22. 6. 2017 poskytovateli dotace, Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje, načež jej dne 18. 8. 2017 úmyslně nepravdivě informoval, že demoliční práce byly provedeny výlučně činností zhotovitele. Poté, co poskytovatelem dotace Krajským úřadem Moravskoslezského kraje byla zjištěna nepravdivost této informace a bylo ověřeno, že demoliční práce nebyly ve vykazovaném rozsahu provedeny výlučně zhotovitelem, nýbrž i jiným subjektem, bez jakéhokoli vztahu k tomuto zhotoviteli, navíc zcela bezúplatně, dospěl poskytovatel dotace k závěru, že nebyly dodrženy podmínky smlouvy o poskytnutí dotace, a proto byla dne 20. 11. 2017 obci XY zaslána výzva k vrácení části dotace ve výši 2 764 861 Kč, která nebyla pro ni závazná. Obviněný na tuto výzvu reagoval dne 21. 11. 2017 sdělením, že souhlasí s jejím obsahem a navrhl, že pro další fázi dotačního projektu obec neobdrží druhou splátku dotace v přiznané výši 4 500 000 Kč, nýbrž pouze ve výši 1 735 139 Kč (rozdíl po odpočtu 2 764 861 Kč od částky 4 500 000 Kč), což bylo krajským úřadem akceptováno. Tímto jednáním obviněný způsobil obci XY škodu ve výši 2 764 861 Kč, v důsledku vrácení části dotace formou zápočtu do její další části, a dále i škodu ve výši nejméně 685 330,87 Kč, představující rozdíl mezi skutečně vykonanými pracemi zhotovitelem a peněžní částkou zaplacenou této společnosti na podkladě vystavené faktury obsahující nepravdivé údaje, neboť vykazované náklady na demoliční práce tato společnost nevynaložila, byly jiným subjektem provedeny bezúplatně, a v rozsahu částky nejméně 685 330,87 Kč obviněný opatřil obchodní společnosti S. S., a. s., neoprávněný prospěch spočívající v nákladech, které nebyly vynaloženy na demoliční práce.

II.
Dovolání obviněného

4. Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě podal obviněný prostřednictvím svého obhájce dovolání, které opřel o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. b), g) a h) tr. ř.

5. Prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. dovolatel namítl, že ve věci rozhodl vyloučený orgán. V této souvislosti poukázal na svůj návrh ze dne 11. 3. 2019 na předběžné projednání obžaloby a vrácení věci státnímu zástupci k došetření, v němž namítl i místní nepříslušnost Okresního soudu v Ostravě a podjatost všech soudců tohoto okresního soudu. Rovněž navrhl podle § 25 tr. ř., aby bylo rozhodnuto o odnětí věci tomuto okresnímu soudu a jejím přikázání jinému věcně příslušnému soudu. Obviněný označil za vadný procesní postup soudu prvního stupně, který o námitce podjatosti členů senátu nerozhodl bezodkladně před nařízením hlavního líčení, ale až usnesením ze dne 13. 5. 2019, sp. zn. 74 T 31/2019, vydaném v neveřejném zasedání, a to za situace, v níž neměl soud prvního stupně k dispozici všechny jím připojené přílohy shora uvedeného podání, neboť ve spise chybí příloha podání č. 02 – zápis z jednání zastupitelstva obce XY konaného dne 28. 1. 2019.

6. Samotná otázka pochybnosti o nepodjatosti členů senátu byla podle obviněného vyhodnocena vadně, neboť členem senátu (přísedícím) byl Bc. Zdeněk Hübner, který byl v komunálních volbách v roce 2018 zvolen na kandidátní listině hnutí OSTRAVAK do zastupitelstva městského obvodu Ostrava-Jih, kde vykonával funkci místostarosty. Podle přesvědčení obviněného nebylo vhodné, aby se na rozhodování v jeho trestní věci, v níž byl stíhán jako komunální politik, podílel jiný komunální politik reprezentující konkurenční politický subjekt. Výhrady vyjádřil i ke znalkyni Ing. Pavle Brady, Ph.D., která byla podle něj rovněž dlouhodobě politicky aktivní v jiném politickém uskupení. V této souvislosti poukázal na rozhodovací praxi Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva a

zopakoval, že bylo na místě, aby byla vyslovena podjatost všech členů senátu. Zejména zdůraznil, že Evropský soud pro lidská práva definoval nestrannost jako absenci předsudku nebo předpojatosti a konstatoval, že zatímco subjektivní nestrannost soudu se předpokládá, dokud není prokázán opak, u objektivní nestrannosti postačí, že jsou dány okolnosti, které mohou vzbuzovat pochybnosti o nestrannosti soudu a že je třeba odstranit veškeré, byť i drobné, pochybnosti o nestrannosti soudu. V kontextu s tím poznamenal, že soud prvního stupně se při posuzování otázky pochybností o nepodjatosti zabýval toliko subjektivní nestranností, avšak již nikoliv objektivní nestranností. Vzhledem k tomu vyjádřil přesvědčení, že v projednávané věci měli být všichni členové senátu vyloučeni z vykonávaní úkonů trestního řízení.

7. K naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. podle obviněného došlo tím, že v průběhu řízení bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces. V řízení vznesl námitku podjatosti všech soudců soudu prvního stupně, kterou odůvodnil tvrzením, že soudkyní (na trestním úseku) tohoto soudu je Mgr. Jana Skařupová, která žije v obci XY a pravidelně se účastnila jednání zastupitelstva obce, aktivně zde vystupovala na straně místní opozice a zajímala se o vývoj v předmětné věci. Vzhledem k předpokládanému vztahu kolegiality Mgr. Skařupové a všech soudců Okresního soudu v Ostravě lze podle obviněného vyslovit vážnou pochybnost o tom, že kterýkoli ze soudců Okresního soudu v Ostravě může v předmětné věci rozhodovat zcela nestranně. Podle obviněného lze předpokládat, že vztah kolegiality soudců působících na trestním úseku je ještě užší a silnější. Námitka podjatosti všech soudců tohoto soudu a návrh na delegaci nebyly nikdy vypořádány, což je podle obviněného vada vykazující ústavněprávní rozměr, jejíž neodstranění má za následek porušení jeho práva na spravedlivý proces. Okresní soud v Ostravě rozhodoval jako vyloučený orgán, což naplnilo dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. Soud prvního stupně podle obviněného zatížil řízení vadou, pokud nerozhodl o jeho návrhu podle § 25 tr. ř. na odnětí věci tomuto soudu a její přikázání jinému věcně příslušnému soudu, tj. některému z obvodních soudů v působnosti Městského soudu v Praze. Soud prvního stupně na uvedený procesní návrh nereagoval, nepředložil jej Nejvyššímu soudu k rozhodnutí, jak mu to ukládá trestní řád, což vedlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces. Za nesprávný označil závěr soudu prvního stupně i soudu odvolacího, že nešlo o řádný návrh a nebylo nutné jej Nejvyššímu soudu předkládat k rozhodnutí, neboť ustanovení § 25 tr. ř. nevyžaduje, aby návrh obsahoval konkretizaci soudu, kterému má být věc přikázána. Návrh obviněného byl dostatečně určitý a vyjadřoval jeho postoj, v němž akceptoval přikázání věci kterémukoliv z obvodních soudů v rámci hl. m. Prahy, které byly věcně příslušné.

8. Otázka místní příslušnosti státního zastupitelství a soudu nebyla podle obviněného řádně vyřešena. Jednání, které mu bylo kladeno za vinu, se uskutečnilo v obci XY, místně příslušný k projednání věci byl Okresní soud v Opavě, nikoliv Okresní soud v Ostravě. Z téhož důvodu měly být úkony přípravného řízení činěny státním zástupcem Okresního státního zastupitelství v Opavě. Obviněný dodal, že ani v popisu skutku ve skutkové větě výroku o vině nejsou uvedeny skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit místní příslušnost Okresního soudu v Ostravě. Vzhledem k uvedenému obviněný navrhl podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř., aby věc byla předložena k rozhodnutí o místní příslušnosti Krajskému soudu v Ostravě jakožto soudu, který je nejblíže společně nadřízen Okresnímu soudu v Ostravě a Okresnímu soudu v Opavě, a rovněž vznesl námitku místní nepříslušnosti Okresního soudu v Ostravě. Na uvedený návrh soud nereagoval, čímž podle obviněného řízení zatížil vadou, která má za následek porušení jeho práva na spravedlivý proces.

9. V rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. obviněný rozporoval i výši značné škody jakožto znaku kvalifikované skutkové podstaty trestných činů, jimiž byl uznán vinným. V této souvislosti poukázal na rozdílný závěr znaleckého posudku Ing. Pavly Brady, Ph.D., v němž dospěla k částce 646 046 Kč, a na dodatek znaleckého posudku, ve kterém dospěla k částce 257 000 Kč. Současně připomněl výpověď svědka J. M., který předložil kalkulaci obchodní společnosti S. S., a. s., ohledně hodnoty práce vykonané příslušníky Záchranného útvaru HZS XY ve výši 118 900 Kč bez

DPH, tj. ve výši, kterou nemohl být naplněn znak kvalifikovaných skutkových podstat trestných činů, jimiž byl uznán vinným.

10. Obviněný rovněž zpochybnil zákonnost a ústavnost procesu opatření důkazu – Dodatku č. 847-48/20 znaleckého posudku č. 690-48/18 (dále jen „dodatku“), neboť ani on, ani jeho obhájce, nebyli soudem prvního stupně informováni o zadání zpracování tohoto dodatku. Soud prvního stupně nevyhotovil opatření, v němž by zadal znalkyni znalecký úkol ve formě položených otázek, a tudíž obviněnému nebylo známo, na jakém formálním základě znalkyně tento dodatek zpracovala. Vzhledem k tomuto procesnímu pochybení soudu neměl možnost se vyjádřit k zadání dodatku, vznést námitky proti položeným otázkám nebo proti osobě zpracovatele dodatku znaleckého posudku, čímž došlo ke zkrácení jeho práva na obhajobu.

11. S poukazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. obviněný uvedl, že soud prvního stupně nedostál požadavkům § 2 odst. 5 a 6 tr. ř. a nerespektoval zásadu presumpce neviny a *in dubio pro reo*, přičemž odvolací soud tento postup aproboval. Skutková zjištění soudů nižších stupňů nemají podle něj oporu v provedeném dokazování a skutkový stav byl zjištěn nesprávně. Z výsledků provedeného dokazování je zřejmé, že věc má jiné, pro obviněného příznivější vysvětlení, proto mělo být postupováno v intencích zásady *in dubio pro reo*. I tím došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces.

12. V rámci uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný namítl extrémní nesoulad mezi obsahem provedených důkazů a z nich učiněných skutkových zjištění. Podle dovolatele nebylo prokázáno, že skutek je trestným činem, absentuje prvek protiprávnosti, subjektivní stránka a nepřerušená příčinná souvislost ve vztahu k tvrzenému následku. Obviněný zdůraznil okolnosti realizace projektu, skutečnost, že s obchodní společností S. S., a. s., byla řádně uzavřena smlouva o dílo, jíž předcházelo řádné výběrové řízení. Tato společnost vystupovala ve vztahu k obci XY jako generální dodavatel, který spolupracoval s řadou subdodavatelů. Obviněný interpretoval výpovědi svědků J. M. a D. K. tak, že tito svědci považovali práce prováděné hasiči na demolici mimo rámec vlastního cvičení za činnost dalšího ze subdodavatelů a předpokládali, že tato činnost bude obchodní společnosti S. S., a. s., fakturována, a to bez jakékoliv ingerence obce XY.

13. Za klíčový pro zahájení jeho trestního stíhání označil obviněný postup Krajského úřadu Moravskoslezského kraje vedoucí k ponížení dotace, což bylo podle něj neoprávněné a nedůvodné. Nebylo nezbytně nutné, aby dotace byla ponížena v rozsahu celé částky původně schválené na demolici. Obec XY se u Ministerstva financí České republiky domáhala v rámci sporného řízení, aby jí byla poskytnuta část dotace určená na demolici budovy staré hasičské zbrojnice v adekvátním rozsahu. Rovněž se obec domáhala u obchodní společnosti S. S., a. s., vrácení bezdůvodného obohacení. Celý problém tak podle obviněného vykazoval soukromoprávní a správněprávní aspekty a neměly být dovozovány jakékoli trestněprávní důsledky. Trestní represe je podle jeho názoru uplatňována neakceptovatelným způsobem v rozporu s principem *ultima ratio*.

14. Obviněný nesouhlasil se závěrem soudů nižších stupňů, že obci XY způsobil škodu 2 700 000 Kč. V této souvislosti uvedl, že o rozsahu ponížení dotace rozhodoval aparát krajského úřadu, který měl uplatnit svoji diskreční pravomoc. Zdůraznil, že platná právní úprava krajskému úřadu neukládala, aby v případě jakýchkoli pochybností či tvrzených nesrovnalostí krátil nenárokovou dotaci v plné výši. Dotace nemusela být ponížena vůbec nebo mohla být ponížena pouze ve výši odpovídající skutečné hodnotě činnosti hasičů. Aparát krajského úřadu podle obviněného mylně vycházel z toho, že veškeré práce na demolici zajišťovali hasiči. Za absurdní obviněný označil to, že úředník krajského úřadu rozhodl o tom, zda obci XY vznikla škoda a v jaké výši.

15. Podle obviněného nebyla naplněna subjektivní stránka trestných činů, jimiž byl uznán vinným. Zejména vytkl, že chybí jeho úmysl a zvláštní pohnutka vyžadovaná pro naplnění skutkové podstaty

trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku. Podle něj uplatnění tzv. diskreční pravomoci úředníky krajského úřadu představovalo přetržku mezi jeho jednáním a tvrzenou způsobenou škodou, neboť mu bylo možno teoreticky přičítat pouze škodu odpovídající hodnotě prací provedených hasiči, resp. neoprávněný prospěch, který získala obchodní společnosti S. S., a. s. Podle obviněného bylo nutné ve smyslu zásady *in dubio pro reo* vycházet z doplňku znaleckého posudku znalkyně Ing. Pavly Brady, Ph.D., který vyčíslil hodnotu těchto prací na částku 257 000 Kč. Vzhledem k výši této částky opakovaně zpochybnil místní příslušnost Okresního soudu v Ostravě a zdůraznil, že provedeným dokazováním nebyl postaven najisto rozsah práce hasičů a její skutečná hodnota. S poukazem na doplněk znaleckého posudku znalkyně Ing. Pavly Brady, Ph.D., se mohlo podle obviněného jednat jen o částku nepatrně převyšující 257 000 Kč, k níž se vztahovalo toliko jeho nedbalostní zavinění. Podle jeho přesvědčení měl být podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby. Obviněný dodal, že krajský úřad nezkoumal rozsah prací provedených hasiči a hodnotu těchto prací, místo toho vyzval obec XY k vrácení celé části dotace. Ponížení dotace krajským úřadem mělo být podle něj proporcionální a nemělo mít sankční charakter. Skutečnost, že v roce 2017 na ponížení dotace přistoupil, vysvětloval snahou předejít krácení dotace v celé výši a uložení sankčního odvodu do krajského rozpočtu. Obviněný zdůraznil, že o rozsahu činností hasičů nevěděl, což je patrné i z podkladů krajského úřadu týkajících se jeho jednání s pracovníky krajského úřadu v roce 2017. V návaznosti na uvedené polemizoval o rozsahu provedených prací a nabídl vlastní hodnocení důkazů, zejména zápisů ve stavebním deníku a dokumentace taktického cvičení. Dovodil, že řadu prací zajišťovala a financovala obchodní společnost S. S., a. s., a dožadoval se uplatnění zásady *in dubio pro reo*, a to s ohledem na doplněk znaleckého posudku znalkyně Ing. Pavly Brady, Ph.D. Obviněný namítl, že předpokládal skončení práce hasičů dne 7. 10. 2016. S dokumentací počítající s prací hasičů od 3. 10. 2016 až do 12. 10. 2016 nebyl seznámen, což bylo zásadní z hlediska posouzení naplnění subjektivní stránky trestných činů, jimiž byl uznán vinným.

16. V rámci uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. obviněný rovněž namítl, že se soudy nižších stupňů měly zabývat otázkou, k jakému okamžiku byla zjištěna skutečná výše nenárokové dotace, neboť její konečná výše měla být stanovena až po konečném vyúčtování. Vyjádřil přesvědčení, že z jeho strany nešlo o porušení zákona, protože čerpání ponížené výše druhé části dotace určené na výstavbu nové budovy bylo výsledkem dohody s Moravskoslezským krajem uzavřené v písemné formě. Dovolatel označil za nepřiléhavé jakékoli úvahy o vzniku škody, protože realizací projektu se majetek obce zvýšil minimálně o částku 6 000 000 Kč. Podle obviněného nebyl dán důvod pro použití trestní represe, neboť hrozilo, že krajský úřad bude požadovat vrácení dotace v plné výši, pokud ani nezjišťoval rozsah práce hasičů. V této souvislosti citoval ustanovení § 22 odst. 6 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ze kterého dovodil, že krajský úřad mohl obec vyzvat jen k vrácení části dotace. Ustanovení smlouvy o poskytnutí dotace, která byla podle krajského úřadu porušena, označil za neurčité a vágně formulované.

17. Ve vztahu k naplnění skutkové podstaty zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. f) tr. zákoníku obviněný v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. namítl, že pouhé proplacení faktury, resp. pokyn k jejímu proplacení, není výkonem pravomoci, tedy výkonem vrchnostenské správy, nýbrž toliko výkon hospodářské, fiskální správy. Kvalifikace skutku jako zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku je excesem z trestněprávní praxe. V této souvislosti zopakoval, že demolice staré hasičské zbrojnice byla předmětem smlouvy o dílo a plnění smluvních závazků nelze bez dalšího hodnotit jako vykonávání pravomoci způsobem odporujícím zákonu. Výkon fiskální správy na rozdíl od výkonu vrchnostenské správy, pokud není spojen s korupcí, pletichami či něčím podobným, nemá být hodnocen jako výkon pravomoci a nemá se jednat o tento trestný čin. Proplacení faktury nemůže být výkonem pravomoci ve smyslu trestního zákoníku, tj. výkonem vrchnostenské správy, ale jen výkonem hospodářské, fiskální správy. V případě právní kvalifikace podle § 329 tr. zákoníku je vyžadována pohnutka způsobení škody či opatření neoprávněného prospěchu. V této souvislosti poukázal na závěry přijaté

Nejvyšším soudem v usnesení ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 5 Tdo 77/2014, a zdůraznil, že nejednal se znalostí všech rozhodných skutečností. Na staveništi se po celou dobu demolice nepohyboval a žádnou činnost zde neorganizoval. Obviněný rovněž zdůraznil, že zákonné znaky tohoto trestného činu nejsou naplněny pouze objektivně závadným způsobem výkonu pravomoci úřední osoby a že ani zaviněním ve formě úmyslu není naplněna subjektivní stránka tohoto trestného činu, neboť k jejímu naplnění je nezbytné, aby úřední osoba jednala v pohnutce způsobit jinému škodu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. 7 Tdo 72/2010).

18. Pod dovolací důvod vymezený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný podřadil námitku, že soud prvního stupně nedůvodně neprovedl navrhované podstatné důkazy, a to kompletní spisovou dokumentaci vedenou Odborem podpory korporátního řízení a kontroly a dokumentaci vedenou Odborem regionálního rozvoje a cestovního ruchu, oddělení regionálního rozvoje Moravskoslezského kraje, kterou navrhoval k důkazu dne 27. 12. 2019, což následně v souvislosti s konáním hlavního líčení dne 26. 2. 2021 písemně dodatečně odůvodnil. Na základě těchto důkazů by bylo podle obviněného možné prověřit, zda aparát krajského úřadu zkoumal, které práce prováděli hasiči a které generální zhotovitel, a zda zjišťoval hodnotu těchto prací. Až na základě těchto důkazů by podle obviněného mohl soud prvního stupně zvažovat, zda byla pracovníky krajského úřadu uplatňována odůvodněně a proporcionálně tzv. diskreční pravomoc při ponížení nenárokové dotace. Podle názoru obviněného není zřejmé (resp. dostatečně odůvodněné), z jakých důvodů nebyly tyto důkazní návrhy akceptovány, čímž soud prvního stupně porušil jeho právo na spravedlivý proces. Odvolací soud toto pochybení nenapravil a řízení tak zatížil vadou nepřezkoumatelnosti svého rozhodnutí ve smyslu § 125 odst. 1 tr. ř. V této souvislosti dovolatel poukázal na rozhodovací praxi Ústavního soudu a Nejvyššího soudu týkající se tzv. opomenutých důkazů, neboť podle něj nebyl dán žádný důvod neakceptovat tento důkazní návrh.

19. Obviněný vyslovil přesvědčení, že nejsou splněny ani zákonné podmínky pro závěr o jeho vině přečinem porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti podle § 221 odst. 1 tr. zákoníku, protože absentuje znak hrubé nedbalosti a znak škody značné, neboť způsobená škoda byla pouze 257 000 Kč. Nedůvodné stanovisko pracovníků krajského úřadu k otázce míry ponížení dotace představuje podle něj tzv. přetržku příčinné souvislosti. Přitom výše nenárokové dotace měla být definitivně určena až po provedení konečného vyúčtování. Obviněný navrhl, aby obec XY byla s nárokem na náhradu škody odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

20. Závěrem svého dovolání obviněný C. V. navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k tr. ř. zrušil dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu, jakož i rozsudek soudu prvního stupně a věc podle § 265l tr. ř. vrátil odvolacímu soudu, resp. soudu prvního stupně, aby ji znovu projednal a rozhodl.

III.
Vyjádření k dovolání

21. K dovolání obviněného se vyjádřil nejvyšší státní zástupce prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“).

22. Státní zástupce předně zdůraznil, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. není dán, pokud okolnost, že ve věci rozhodl vyloučený orgán, byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím soudu druhého stupně namítnuta. Z důvodů uvedených v § 30 odst. 1 tr. ř. nelze podle státního zástupce rozhodnout o vyloučení senátu ani nelze namítat vyloučení všech soudců některého soudu. Za irelevantní označil námitky obviněného týkající se údajného vyloučení všech soudců Okresního soudu v Ostravě a neakceptování jeho návrhu na delegaci podle § 25 tr. ř., které nepřiléhavě uplatnil v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný vznesl námitky vůči osobě přísedícího Bc. Zdeňka Hübnera, avšak

nespecifikoval, zda tyto okolnosti mají zakládat jeho vyloučení z důvodů poměru k věci nebo poměru k osobě obviněného. Ve vztahu k dalším členům senátu obviněný neuvedl žádné konkrétní námitky zakládající jejich podjatost. Rozdílná politická orientace obviněného a přísedícího Bc. Zdeňka Hübnera by mohla podle státního zástupce zakládat důvod vyloučení přísedícího jedině v případě, že by jejich rozdílné politické smýšlení a názory na řešení komunálních záležitostí přerostly v silné osobní nepřátelství, což nebylo zjištěno. Nelze ani dovodit, že by se Bc. Zdeňka Hübnera osobně dotýkala projednávaná věc, neboť byl v komunální politice činný v jiném územním obvodu, navíc až od roku 2018. Doplnil, že pouhá skutečnost, že přísedící a obviněný byli činní v komunální politice za různé politické subjekty, každý v jiném zastupitelstvu a jiném územním obvodu, nezakládá žádný osobní vztah mezi nimi, a proto nemůže založit důvody vyloučení podle § 30 odst. 1 tr. ř. Námitky proti procesnímu postupu při rozhodování o námitce podjatosti (skutečnost, že o nich nebylo rozhodnuto před nařízením hlavního líčení) neodpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. Námitky uplatněné v rámci tohoto dovolacího důvodu jsou proto podle státního zástupce zjevně nedůvodné.

23. Námitky obviněného, že nebylo vyhověno jeho návrhu na odnětí a přikázání věci podle § 25 tr. ř., nelze podle státního zástupce podřadit pod žádný z uplatněných dovolacích důvodů. Důležitým důvodem pro odnětí a přikázání věci ve smyslu tohoto ustanovení může být i vyloučení všech soudců příslušného soudu k rozhodování. Takový postup by však v uvedené věci přicházel v úvahu pouze v případě, že by u každého soudce místně a věcně příslušného soudu reálně existovaly konkrétní důvody vyloučení podle § 30 odst. 1 tr. ř. Případná podjatost jednoho nebo několika soudců neznamená automaticky podjatost všech soudců uvedeného soudu. Za spekulaci označil státní zástupce úvahy obviněného o vyloučení všech soudců prameníci z toho, že jedna ze soudkyň soudu prvního stupně žila v obci XY a jako občanka se zajímala o předmětnou věc. Žádné jiné důležité důvody pro odnětí a přikázání věci podle § 25 tr. ř. přitom obviněný neuvedl.

24. K námitkám obviněného týkajícím se místní nepříslušnosti Okresního soudu v Ostravě a Okresního státního zastupitelství v Ostravě a s tím spojenému požadavku na vrácení věci státnímu zástupci k došetření státní zástupce uvedl, že se nacházejí mimo rámec deklarovaných dovolacích důvodů. V rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř., který obviněný neuplatnil, sice lze namítat, že ve věci rozhodoval věcně nepříslušný soud, avšak v jeho mezích nelze vznášet námitky týkající se místní příslušnosti státního zastupitelství. Obviněný navíc tyto námitky spojil se skutkovými námitkami týkajícími se výše škody, resp. majetkového prospěchu.

25. Státní zástupce dovodil, že uplatněným dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. neodpovídají námitky obviněného, kterými obecně kritizuje kvalitu skutkových zjištění a nerespektování zásad presumpce neviny a *in dubio pro reo*.

26. Podle státního zástupce obviněný zcela formálně a nekonkrétně uplatnil námitku extrémního rozporu ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., která však není důvodná, neboť dovolatel na základě vlastního hodnocení důkazů předložil vlastní skutková tvrzení a domáhal se, aby soudy nižších stupňů hodnotily důkazy jiným, jeho představám odpovídajícím způsobem. Konkrétně obviněný uvedl, že o rozsahu prací provedených hasiči nevěděl, současně polemizoval s rozsahem těchto prací, který měl být podle něj menší, než je uveden v zjištěních soudů nižších stupňů. V této souvislosti obviněný tvrdil, že považoval Záchranný útvar Hasičského sboru České republiky za subdodavatele společnosti S. S., a. s., který bude provedené práce fakturovat. S odkazem na doplněk znaleckého posudku znalkyně Ing. Pavly Brady, Ph.D., který na jiném místě dovolání označil obviněný za procesně vadný, tvrdil, že škoda činila nanejvýše 257 000 Kč. Obviněný však nekonkretizoval, která skutková zjištění v soudních rozhodnutích byla v logickém rozporu s obsahem provedených důkazů. Na podporu svého názoru státní zástupce odkázal na bod 28. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, v nichž tento soud vyložil, z jakých důkazů a důvodů dospěl ke zjištění o rozsahu prací provedených na demolici staré hasičské zbrojnice v rámci cvičení hasičů, jakož i na zjištění, z nichž

tento soud dovodil, že obviněný věděl o rozsahu těchto prací. Stejně tak soudy nižších stupňů ve svých rozhodnutích vysvětlily, proč neuvěřily obhajobě obviněného, že předpokládal, že Záchranný útvar vystupuje v roli subdodavatele a bude provedené práce firmě S. S., a. s., fakturovat, a proč hodnotily jako nevěrohodné výpovědi svědků J. M. a D. K. Státní zástupce připomněl, že soud prvního stupně se zabýval i obsahem dokumentu, v němž obviněný výslovně uváděl Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje, Odboru regionálního rozvoje a cestovního ruchu, že demolici prováděla firma S. S., a. s., přičemž hasičský útvar prováděl pouze činnosti spojené s výcvikem, na žádných pracích spojených s demolicí se nepodílel a nepožadoval žádnou úhradu svých nákladů. Stejně tak tento soud vysvětlil, proč vycházel ze znaleckého posudku znalkyně Ing. Pavly Brady, Ph.D., a z jakých důvodů nepřihlížel k jeho doplňku.

27. Rovněž s námitkou tzv. opomenutých důkazů se podle státního zástupce v dostatečném rozsahu vypořádal odvolací soud, a to v bodě 19. odůvodnění svého rozsudku, v němž uvedl důvody, pro které nebyl tento důkazní návrh akceptován. Námitky týkající se nesprávného postupu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje a nevyužití diskrečního oprávnění tímto úřadem nepovažoval státní zástupce z hlediska právní kvalifikace skutku za relevantní. Uváděné důkazy se totiž netýkají rozhodných skutkových zjištění rozhodných pro naplnění znaků trestného činu ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

28. Za irelevantní označil státní zástupce námitky obviněného, jimiž zpochybňoval procesní postup soudu prvního stupně při opatření doplňku znaleckého posudku znalkyně Ing. Pavly Brady, Ph.D. Přitom tento soud ze zmíněného doplňku ve svých skutkových zjištěních nevycházel a odvolací soud na tyto námitky adekvátně reagoval v bodě 14. odůvodnění svého rozsudku. Obviněným uplatněné námitky v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. proto státní zástupce označil za zjevně nedůvodné, neboť důkazní řízení netrpělo žádnou vadou.

29. Ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. státní zástupce uvedl, že dovolacímu soudu nepřísluší dotvářet námitky obviněného, a je tedy povinností dovolatele konkrétně vyložit, v čem má spočívat nesoulad soudy učiněných skutkových zjištění a formálních znaků trestného činu. Ke znaku výkonu pravomoci způsobem odporujícím zákonu podotkl, že obviněnému není vytýkáno plnění smluvních závazků, ale skutečnost, že dodavateli proplatil práce, které dodavatel neprovedl. Námitku týkající se přerušení příčinné souvislosti mezi jednáním obviněného a následkem v důsledku nevyužití diskrečního oprávnění pracovníky krajského úřadu označil za nedůvodnou. Odkaz obviněného na § 22 odst. 6 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v souvislosti s námitkou, že nebyla využita diskreční pravomoc krajského úřadu, je podle státního zástupce nepřesvědčivý. Státní zástupce zdůraznil, že ve smlouvě o poskytnutí předmětné dotace nebyl stanoven mírnější postih porušení podmínek poskytnutí dotace pro případ, že z dotačních prostředků bude dodavateli placeno za neprovedené práce. Jestliže krajský úřad požadoval vrácení částky 2 764 860 Kč (nikoli celé dotace 9 000 000 Kč), pak diskrečního oprávnění fakticky využil, a nelze proto hovořit o nějakém přerušení příčinné souvislosti, přičemž hlavní příčinou, pro kterou bylo část dotace nutno vrátit, bylo jednání obviněného. Neexistoval žádný právní nárok obce XY na to, aby diskrečního oprávnění bylo použito ve větším rozsahu. O přerušení příčinné souvislosti by bylo možno uvažovat v případě, že by krajský úřad požadoval vrácení poskytnuté dotace zcela nedůvodně a nezákonně, ani v takovém případě by však nebylo možno přehlédnout, že aktivita správního orgánu byla vyvolána jednáním obviněného a že obviněný nezávaznou výzvu k vrácení dotace bez dalšího akceptoval. Státní zástupce zdůraznil, že obviněný krajskému úřadu poskytl zcela evidentně nepravdivou informaci, podle které demoliční práce provedla výlučně obchodní společnost S. S., a. s., proto se nemůže odvolávat na údajnou vágnost některých ustanovení smlouvy o poskytnutí dotace.

30. Za nedůvodnou označil státní zástupce námitku obviněného, že z jeho strany nešlo o výkon pravomoci úřední osoby, ale pouze o výkon fiskální správy. Pokynu k proplacení faktury nutně

předcházelo rozhodnutí obviněného, že společnosti S. S., a. s., budou proplaceny i neprovedené práce. Rozhodování starosty obce o nakládání s majetkem obce, v daném případě s finančními prostředky, v sobě prvek rozhodování a prvek moci nepochybně obsahovalo, a bylo tudíž výkonem jeho pravomoci ve smyslu § 329 tr. zákoníku.

31. K otázce výše škody státní zástupce uvedl, že tato vznikla ve výši 685 330,87 Kč, jako částky vyplacené za neprovedené práce, a částky 2 764 861 Kč, představující vrácení již vyplacené dotace, neboť o tyto částky se zmenšil majetek obce. Bez významu jsou pak námitky obviněného, že vrácení dotace bylo provedeno formou zápočtu proti další platbě dotace, jakož i skutečnost, že šlo o nenárokovou dotaci, resp. že konečná výše dotace měla být stanovena až po konečném vyúčtování, stejně jako tvrzení, že i přes porušení dotačních podmínek se projekt podařilo realizovat a majetek obce se zvětšil o novou budovu občanské vybavenosti.

32. Námitky obviněného ve vztahu k subjektivní stránce trestného činu podle § 329 tr. zákoníku jsou podle státního zástupce založeny na odmítnutí skutkových zjištění o rozsahu prací provedených hasiči a vědomosti dovolatele o těchto okolnostech. Obviněný nevysvětlil, jaký jiný cíl mohl sledovat než opatření prospěchu obchodní společnosti S. S., a. s., a tím logicky i způsobení škody obci XY proplacením nikdy neprovedených prací touto společností. V této souvislosti státní zástupce uvedl, že pro spáchání trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku postačí nepřímý úmysl podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, nevyžaduje se úmysl přímý podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Úmysl přesahující objektivní stránku přečinu podle § 329 tr. zákoníku, který se vztahuje ke způsobení škody nebo jiné závažné újmy jinému anebo k opatření neoprávněného prospěchu sobě nebo jinému, může být naplněn i ve formě eventuálního úmyslu (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2017, sp. zn. 5 Tdo 939/2017). Podle státního zástupce musel být obviněný přinejmenším srozuměn se vznikem neoprávněného prospěchu na straně obchodní společnosti S. S., a. s., a se vznikem škody na straně obce XY, a to i v případě, že by sledoval jiný cíl, např. vyhnout se komplikacím při čerpání dotace plynoucím z toho, že stanovené dotační podmínky zřejmě nepočítaly s bezplatným provedením části prací.

33. Za nedůvodné označil státní zástupce i dovolávání se obviněným principu *ultima ratio*. Pokud v důsledku úmyslného jednání obviněného došlo k neoprávněnému obohacení jiného subjektu, celá záležitost jednoznačně překročila meze občanskoprávního nebo správněprávního vztahu a bylo na místě její řešení prostředky práva trestního. O užití zásady subsidiarity trestní represe by bylo možno uvažovat až poté, když by bylo postaveno najisto, že formální znaky trestného činu byly naplněny. Obviněný však naplnění formálních znaků obou stíhaných trestných činů odmítal.

34. Dovolací námitky obviněného, které jsou formálně podřaditelné pod deklarované dovolací důvody, byly tedy podle státního zástupce zjevně nedůvodné. Proto státní zástupce závěrem svého vyjádření navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

IV.
Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

35. Nejvyšší soud nejprve zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení, a zabýval se otázkou povahy a opodstatněnosti uplatněných námitek ve vztahu k označeným dovolacím důvodům.

36. Dovolání je svou povahou mimořádným opravným prostředkem, který na rozdíl od odvolání nelze podat z jakéhokoli důvodu, ale výhradně na základě některého z taxativně vymezených důvodů

uvedených v § 265b odst. l písm. a) až m) tr. ř., resp. v § 265b odst. 2 tr. ř. Přitom nestačí, aby zákonný dovolací důvod byl v dovolání označen, ale je třeba, aby konkrétní námitky dovolatele takovému důvodu svým obsahem odpovídaly. V opačném případě, tj. pokud obsahem dovolání je pouze formální odkaz na některý z vyjmenovaných dovolacích důvodů, aniž by bylo možné podřadit uplatněné výhrady takovému důvodu či důvodům, Nejvyšší soud dovolání zpravidla odmítne podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2002, sp. zn. 5 Tdo 482/2002, uveřejněné pod T 420 ve svazku 17 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha; usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 279/03, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. II. ÚS 68/11). Obviněný opřel své dovolání o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. b), g) a h) tr. ř.

37. Podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. lze dovolání úspěšně podat, jestliže ve věci rozhodl vyloučený orgán. Tento důvod nelze použít, jestliže tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta. Zákon tedy možnost podat dovolání z tohoto důvodu spojuje s naplněním dvou podmínek, které musejí být dány současně. První z nich, tj. že ve věci rozhodl vyloučený orgán, je dána tehdy, pokud rozhodnutí napadené dovoláním učinil soudce (samosoudce, člen senátu nebo předseda senátu), který byl ve věci vyloučen z důvodů uvedených v § 30 tr. ř., aniž bylo rozhodnuto o jeho vyloučení podle § 31 tr. ř. Jde o orgán, který je z řízení vyloučen, a který ve věci samé vydal dovoláním napadené rozhodnutí. Druhou z podmínek je, že uváděná okolnost nebyla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta. Nelze tedy tuto skutečnost, že rozhodoval vyloučený soudce, namítat až v dovolání, pokud o vyloučení soudce dovolatel věděl ještě před rozhodnutím odvolacího soudu.

38. Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání úspěšně podat, jestliže rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. Tento dovolací důvod dopadá na případy, v nichž soudy nižších stupňů pochybily naprosto markantním a křiklavým způsobem narážejícím na limity práv spojených s právem na spravedlivý proces, jež jsou chráněny právními předpisy nejvyšší právní síly. Rozlišuje tři základní situace – opomenutý důkaz, nepřípustný důkaz, a situaci, že skutková zjištění nemají návaznost na výsledky provedeného dokazování (viz nález Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04). Jedná se o situace, v nichž se nesprávná realizace důkazního řízení dostává do kolize s postuláty spravedlivého procesu (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2005, sp. zn. III. ÚS 359/05, nález Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2004, sp. zn. I. ÚS 4/04). Je třeba mít na paměti, že právo na spravedlivý proces není možno vykládat tak, že obviněnému garantuje úspěch v řízení či zaručuje právo na rozhodnutí, jež odpovídá jeho představám (srov. nález Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2005, sp. zn. II. ÚS 681/04). Uvedeným základním právem je „pouze“ zajišťováno právo na spravedlivé soudní řízení, v němž se uplatní všechny zásady soudního rozhodování podle zákona a v souladu s ústavními principy.

39. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je dán za předpokladu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Jde tedy o nesprávný výklad a použití norem trestního práva hmotného, případně na něj navazujících hmotněprávních norem jiných právních odvětví. Podstatou citovaného dovolacího důvodu je vadné uplatnění příslušných ustanovení hmotného práva na skutkový stav zjištěný soudem prvního a druhého stupně. Je tomu tak zejména v případě, že skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplňuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v tom, že rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad pro závěr o tom, zda je stíhaný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin jde. Podobně to platí o jiném nesprávném

hmotněprávním posouzení, které lze dovodit pouze za situace, pokud byla určitá skutková okolnost posouzena podle jiného ustanovení hmotného práva, než jaké na ni dopadalo. Na základě tohoto dovolacího důvodu však nelze přezkoumávat správnost a úplnost skutkového stavu podle § 2 odst. 5 tr. ř. či prověřovat zákonnost provedeného dokazování ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. jakožto otázek práva procesního. Nejvyšší soud se tak nemůže odchýlit od skutkového zjištění provedeného v předcházejících řízeních. Není oprávněn nahrazovat činnost soudů nižších stupňů a zjištěným skutkovým stavem je vázán (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2003, sp. zn. II. ÚS 760/02, usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03).

b) K vlastním námitkám obviněného

40. Jak bude dále rozvedeno, je možné souhlasit se státním zástupcem, že obviněný ve svém dovolání ve vztahu k uplatněným dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. b) a g) tr. ř. vznesl do značné míry námitky, které svým obsahem vůbec nebyly způsobilé tyto uplatněné dovolací důvody naplnit, případně vznášel námitky, s nimiž se v dostatečné míře vypořádaly soudy nižších stupňů ve svých rozsudcích. Nicméně Nejvyšší soud neshledal důvod pro odmítnutí jeho dovolání, jak státní zástupce navrhoval, neboť některé námitky obviněného, které odpovídaly zejména uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., jsou důvodné. Vzhledem k tomu bylo třeba přistoupit k přezkumu zákonnosti a odůvodněnosti výroků dovoláním napadeného rozsudku, jak vyplývá z § 265i odst. 3 tr. ř.

41. Předně je třeba uvést, že uplatněným dovolacím důvodům neodpovídá většina námitek obviněného proti procesnímu postupu soudů nižších stupňů, nadto jsou některé z nich i zcela neopodstatněné. Jako námitku procesního charakteru, a tedy nepodřaditelnou pod obviněným uplatněné dovolací důvody, ale ani žádné jiné z dovolacích důvodů, je nutno vyhodnotit námitku, že soudy nižších stupňů měly postupovat v souladu se zásadou *in dubio pro reo*. V postupu soudů nižších stupňů není možno spatřovat namítané porušení této zásady, neboť odlišné hodnocení důkazů obžalobou a obhajobou bez dalšího porušení této zásady nezakládá (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 12. 2015, sp. zn. 3 Tdo 1358/2015). Tato zásada přichází v úvahu za situace, pokud není možné provedeným dokazováním odstranit pochybnosti o skutkové otázce podstatné pro rozhodnutí soudu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2017, sp. zn. 11 Tdo 1475/2016). Pouhé odlišné hodnocení obviněného, nepostačuje pro závěr o pochybení soudů při hodnocení provedených důkazů (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 3 Tdo 461/2013, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2014, sp. zn. 3 Tdo 892/2014, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2017, sp. zn. 3 Tdo 563/2017). Pravidlo *in dubio pro reo* vyplývá ze zásady presumpce neviny zakotvené v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a § 2 odst. 2 tr. ř. a má tedy vztah pouze ke zjištění skutkového stavu věci na základě provedeného dokazování, a to bez důvodných pochybností (§ 2 odst. 5 tr. ř.). Je tudíž zjevné, že toto pravidlo má procesní charakter, týká se jen otázek skutkových a jako takové není způsobilé naplnit obviněným zvolený (avšak ani žádný jiný) dovolací důvod.

42. Mimo rámec uplatněných dovolacích důvodů se nachází rovněž námitka obviněného, že ve věci činilo úkony místně nepříslušné Okresní státní zastupitelství v Ostravě a rozhodoval místně nepříslušný Okresní soud v Ostravě, a to vzhledem k tomu, že nebyl dán znak kvalifikované skutkové podstaty trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. f) tr. zákoníku, spočívající v tom, že vytýkaným jednáním měla být způsobena značná škoda. Nelze totiž pominout, že neoprávněný prospěch, který v důsledku jednání obviněného měla získat obchodní společnost S. S., a. s., se sídlem na území města Ostravy, z čehož byla dovozována místní příslušnost Okresního soudu v Ostravě, je znakem základní skutkové podstaty § 329 odst. 1 tr. zákoníku. V rámci dovolacího důvodu § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. sice lze vznést námitku, že ve věci rozhodl věcně nepříslušný soud, nebo soud, který nebyl náležitě obsazen, avšak tato námitka se vztahuje k věcné, a nikoli místní nepříslušnosti soudu. Prostřednictvím žádného dovolacího důvodu pak nelze namítat místní nepříslušnost státního zastupitelství, pokud dovoláním napadené rozhodnutí vydal v rámci

odvolacího řízení soud druhého stupně. Nad rámec uvedeného je nutno dodat, že s těmito argumenty dovolatele se zcela přiléhavě vypořádal již odvolací soud v bodě 10. odůvodnění svého rozsudku.

43. S poukazem na dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. obviněný namítl, že ve věci rozhodl vyloučený orgán, protože soud prvního stupně nařídil hlavní líčení ve věci na den 6. 5. 2019, aniž by předtím rozhodl o jím uplatněné námitce podjatosti členů senátu, přičemž o uvedené námitce rozhodl až následně, a to usnesením ze dne 13. 5. 2019, sp. zn. 74 T 31/2019, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. 5 To 285/2019, tak, že předseda senátu JUDr. Karel Kudrna a přísedící Ing. Marcela Vontorová a Bc. Zdeněk Hübner nejsou vyloučeni z vykonávání úkonů trestního řízení. Pokud obviněný dále uvedl, že samotná otázka pochybnosti o nepodjatosti členů senátu byla vyhodnocena vadně, neboť členem senátu (přísedícím) byl Bc. Zdeněk Hübner, komunální politik reprezentující konkurenční politický subjekt, je nutno uvést, že zákon spojuje možnost podat dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. při současném naplnění dvou podmínek. První z nich, tj. že ve věci rozhodl vyloučený orgán, je dána tehdy, pokud rozhodnutí ve věci učinil soudce (samosoudce, člen senátu nebo předseda senátu), který byl ve věci vyloučen z důvodů uvedených v § 30 tr. ř., aniž by bylo rozhodnuto o jeho vyloučení podle § 31 tr. ř. Druhou z podmínek je, že uváděná okolnost nebyla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta. Obecně lze připomenout, že důvody zakládající vyloučení soudce (resp. senátu) jsou vymezeny v § 30 tr. ř., způsob rozhodnutí o vyloučení orgánu činného v trestním řízení je upraven v § 31 tr. ř. V ustanovení § 30 odst. 1 tr. ř. jsou uvedeny tři důvody pro vyloučení soudce z vykonávání úkonů trestního řízení, a sice pro jeho poměr k projednávané věci, k určeným osobám nebo k jinému orgánu činnému v trestním řízení, ve vyšších odstavcích uvedeného ustanovení jsou uvedeny další důvody založené na tom, že soudce byl ve věci činný v jiné fázi řízení či v jiném postavení (byl v projednávané věci činný jako státní zástupce, policejní orgán, společenský zástupce, obhájce nebo jako zmocněnec zúčastněné osoby nebo poškozeného; v projednávané věci v přípravném řízení nařídil domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor a pozemků, vydal příkaz k zadržení nebo příkaz k zatčení nebo rozhodoval o vazbě osoby, na niž byla poté podána obžaloba nebo s níž byla sjednána dohoda o vině a trestu; zúčastnil se rozhodování u soudu nižšího stupně, a naopak). Vzhledem k tomu, že v projednávané věci bylo rozhodnuto o uplatněné námitce podjatosti členů senátu soudu prvního stupně, resp. o vyloučení členů senátu podle § 31 tr. ř. (viz rozhodnutí uvedená výše), nelze mít za splněnou jednu ze zmíněných kumulativních podmínek pro uplatnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. Nad rámec uvedeného lze přisvědčit státnímu zástupci, že obviněný neuvedl konkrétní námitky ve vztahu k předsedovi senátu JUDr. Karlu Kudrnovi a člence senátu Ing. Marcele Vontorové. Pouhá skutečnost, že přísedící Bc. Zdeněk Hübner a obviněný byli činní v komunální politice za různé politické subjekty, každý ovšem v jiném zastupitelstvu a jiném územním obvodu, nezakládá žádný osobní vztah mezi nimi a v žádném případě nemůže zakládat důvody pro vyloučení soudce (člena senátu) podle § 30 odst. 1 tr. ř. Nelze ani dovodit, že by se Bc. Zdeňka Hübnera osobně dotýkala záležitost dotačního projektu projednávaného v předmětné věci, když byl v komunální politice činný v jiném územním obvodu, navíc až od roku 2018.

44. Obviněný dále uplatnil námitku podjatosti, kterou vztáhl ke všem soudcům Okresního soudu v Ostravě, a to z důvodu, že soudkyní (na trestním úseku) tohoto soudu je Mgr. Jana Skařupová, která bydlí v obci XY, pravidelně se účastnila jednání zastupitelstva obce, na němž aktivně vystupovala na straně místní opozice, zajímala se o vývoj v předmětné věci, a vzhledem ke kolegialitě soudců působícím na trestním úseku tohoto okresního soudu lze mít pochybnost o tom, zda kterýkoli ze soudců Okresního soudu v Ostravě může ve věci rozhodovat zcela nestranně. Předně je nutné podotknout, že případná podjatost jednoho nebo několika soudců sama o sobě není důvodem, pro který by měli být vyloučeni z projednání věci i všichni ostatní soudci téhož soudu, a nemůže být proto sama o sobě důležitým důvodem pro odnětí a přikázání věci podle § 25 tr. ř. Úvahy ve vztahu ke kolegialitě soudců a možnosti ovlivnění jejich rozhodování těmito vztahy, které předkládá obviněný,

jsou velmi spekulativní. Soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí a jsou vázáni jedině právním řádem. I přes zmíněné lze však výtku obviněného, že soudy procesně nerozhodly o jeho návrhu na delegaci podle § 25 tr. ř., shledat důvodnou a ve vztahu k ní je nutno uvést následující. V projednávané věci obviněný učinil návrh na odnětí věci Okresnímu soudu v Ostravě a přikázání věci některému z obvodních soudů v působnosti Městského soudu v Praze podle § 25 tr. ř. Na tento návrh Okresní soud v Ostravě nereagoval, nepředložil jej Nejvyššímu soudu k rozhodnutí (příslušnost tohoto soudu vyplývá ze skutečnosti, že stěžovatel navrhl přikázání věci jinému obvodnímu soudu v působnosti Městského soudu v Praze, u jehož soudců nebudou existovat podle něj oprávněné pochybnosti o jejich nepodjatosti, byť konkrétní jiný obvodní soud neoznačil). Toto pochybení nenapravil ani odvolací soud při rozhodování o odvolání obviněného. Konstatoval, že v předmětném návrhu obviněného není uveden konkrétní soud, kterému měl být spis přikázán, a že ani do vyhlášení rozsudku soudu prvního stupně to nebylo obviněným upřesněno. Podle odvolacího soudu v tomto případě nešlo o řádný návrh na odnětí a přikázání věci podle ustanovení § 25 tr. ř., jímž by byl soud prvního stupně vázán, v jehož důsledku by bylo nutno spis předložit k rozhodnutí Nejvyššímu soudu. V kontextu s výše uvedeným je však nutné poukázat na nález Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 441/04, v němž Ústavní soud uvedl, že pokud o návrhu stěžovatele na odnětí a přikázání věci podle § 25 tr. ř. nebylo jednoznačně procesně rozhodnuto za situace, v níž stěžovatel tento návrh podložil závažnými důvody způsobilými zpochybnit nestrannost soudců konkrétního soudu, nebyl dodržen zákonem stanovený postup podle čl. 36 odst. 1 usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. (dále ve zkratce jen „Listina“), tj. postup stanovený trestním řádem, což ve svém důsledku vedlo též k porušení tohoto článku z důvodu, že nebyla jednoznačně odstraněna odůvodněná pochybnost o nestrannosti soudu, a dále k porušení čl. 38 odst. 1 Listiny, neboť nebyla jednoznačně vyřešena otázka zákonného soudce (obdobně srov. nález Ústavního soudu ze dne 16. 1. 2003, sp. zn. III. ÚS 561/02). Vzhledem k tomu lze přisvědčit námitce dovolatele, že shora popsaným procesním postupem nižších soudů, které nepředložily návrh obviněného Nejvyššímu soudu k rozhodnutí podle § 25 tr. ř. a o návrhu na odnětí a přikázání věci tak nebylo jednoznačně procesně rozhodnuto, mohlo být porušeno právo dovolatele na spravedlivý proces, byť lze mít jisté pochybnosti o důvodnosti návrhu na delegaci, neboť argumentace obviněného, kterou se snaží zpochybnit objektivnost rozhodování ve věci soudem prvního stupně, je do značné míry založena na jeho ryze subjektivních pocitech.

45. Pokud obviněný zpochybňoval procesní postup soudu prvního stupně s tím, že obhajoba nebyla informována o požadavku na vypracování dodatku znaleckého posudku znalkyně Ing. Pavly Brady, Ph.D., pak s touto námitkou se náležitým způsobem vypořádal již odvolací soud v bodu 14. odůvodnění svého rozsudku a dovolací soud se s jeho závěry ztotožňuje. Konkrétně odvolací soud zdůraznil, že v souvislosti s následně nařízeným hlavním líčením na 6. 11. 2020, které se nekonalo, a následně konaném dne 26. 2. 2021, měla obhajoba možnost, byť dodatečně, vznést námitky a požadovat, aby znalkyně odpověděla na otázky v hlavním líčení, případně dodatečně v dalším dodatku znaleckého posudku. Navíc v hlavním líčení nebyly k závěrům zpracovaného dodatku vzneseny ze strany obhajoby žádné námitky ani dotazy.

46. Uplatněným dovolacím důvodům nemohly odpovídat ani námitky obviněného, že byly opomenuty (resp. soudem prvního stupně nebyly akceptovány) jím navržené důkazy, a to dokumentace dotčených odborů Krajského úřadu Moravskoslezského kraje. Ani této argumentaci dovolatele nelze přisvědčit. Nejvyšší soud připomíná, že důkazní prostředky, jejichž provedení soudy nižších stupňů odmítnou a své rozhodnutí náležitě zdůvodní v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, nelze hodnotit jako opomenuté důkazy. Zásada volného hodnocení důkazů totiž neznamená, že by soud při svém rozhodování (v úvahách nad ním) měl na výběr, které z provedených důkazů vyhodnotí, a které nikoli nebo o které z provedených důkazů své skutkové závěry (zjištění) opře a které opomene. Neakceptování důkazního návrhu obviněného lze založit toliko třemi důvody. Prvním

je argument, podle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, podle kterého důkaz není s to ani ověřit, ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potencí. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, podle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno (viz k tomu např. nález Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01, publikovaný pod č. 26/2004 ve svazku č. 32 na str. 239 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nález Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. IV. ÚS 570/03, publikovaný pod č. 91/2004 ve svazku č. 33 na str. 377 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nález Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04, publikovaný pod č. 172/2004 ve svazku č. 35 na str. 315 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). V projednávané věci odvolací soud zdůraznil, že to byl obviněný, kdo souhlasil s výzvou Krajského úřadu a navrhl kompenzaci vyplacené částky za demolici hasičské zbrojnice s dosud nevyplacenou částí dotace. Krajský úřad nevydal žádné rozhodnutí o vrácení této části dotace nebo o jejím ponížení. Návrh na doplnění dokazování kompletní spisovou dokumentací vedenou odborem regionálního rozvoje a cestovního ruchu, oddělením regionálního rozvoje, odborem podpory korporátního řízení a kontroly vztahující se k dotaci poskytnuté z rozpočtu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje na demolici budovy staré hasičské zbrojnice v obci XY, proto odvolací soud označil za nedůvodný (viz bod 19. odůvodnění jeho rozsudku).

47. Je třeba připomenout, že dokazování je doménou především soudu prvního stupně s možnou korekcí v řízení před soudem odvolacím, nikoli však v řízení o dovolání. Dokazování je ovládáno zásadou vyhledávací, bezprostřednosti a ústnosti, volného hodnocení důkazů a presumpce neviny. Hodnotit důkazy tak může jen ten soud, který je také v souladu s principem bezprostřednosti a ústnosti provedl, protože jen díky tomu může konkrétní důkazní prostředek vyhodnotit a získat z něj relevantní poznatky. Zásada bezprostřednosti ve spojitosti se zásadou ústnosti zde hraje významnou roli, soud je přímo ovlivněn nejen samotným obsahem důkazního prostředku, ale i jeho nositelem. Jen takový způsob dokazování může hodnotícímu orgánu poskytnout jasný obraz o dokazované skutečnosti a vynést rozhodnutí pod bezprostředním dojmem z provedených důkazů. Pokud soudy nižších stupňů hodnotily provedené důkazy ve vztahu k otázce rozsahu provedených prací na demolici staré hasičské zbrojnice v rámci cvičení hasičů, vědomosti obviněného o nich, jakož i jeho vědomosti o tom, že Záchranný útvar nevystupuje jako subdodavatel generálního zhotovitele díla, odlišným způsobem než obviněný, neznamená tato skutečnost automaticky porušení zásady volného hodnocení důkazů. Předmětné námitky svým obsahem směřují výlučně do skutkových zjištění, a tedy potažmo proti způsobu hodnocení provedených důkazů. Pouhé odlišné hodnocení obviněného tedy ani v případě, v nichž by bylo konkretizováno vznesenými námitkami, nepostačuje pro závěr o pochybení soudů při hodnocení provedených důkazů (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 3 Tdo 461/2013, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2014, sp. zn. 3 Tdo 892/2014, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2017, sp. zn. 3 Tdo 563/2017).

48. Nejvyšší soud neshledal ani zjevný rozpor mezi obsahem provedených důkazů a na jejich základě učiněnými rozhodnými skutkovými zjištěními, která jsou určující pro naplnění znaků trestných činů, kterými byl obviněný uznán vinným. O takový rozpor se ve smyslu jeho výkladu jedná v případě, že by bylo možno důvodně učinit závěr, že skutková zjištění soudů postrádají obsahovou spojitost s provedenými důkazy, tedy že tato skutková zjištění soudů nižších stupňů nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení, popřípadě jsou přímo opakem obsahu důkazů, na jejichž podkladě tato zjištění byla učiněna. Zjevný nesoulad je tak dán pouze v případě očividného nesouladu skutkových a právních závěrů s provedenými důkazy, tedy tehdy, pokud skutek, který se stal předmětem právního posouzení, nebyl zjištěn způsobem slučitelným s právem obviněného na spravedlivý proces (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. 6 Tdo 164/2014). Soudy nižších stupňů se však věcí řádně zabývaly, provedly v potřebném rozsahu

dostatečné dokazování, na jehož základě mohly učinit skutkové závěry, které nalezly odraz v tzv. skutkové větě odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně.

49. Za důvodné a odpovídající dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. lze shledat námitky obviněného C. V., jimiž zpochybnil kvalifikaci svého jednání jako zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. f) tr. zákoníku, kterým byl uznán vinným. Nejvyšší soud nejprve v obecné rovině připomíná, že trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí úřední osoba, která v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch a) vykonává svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu, b) překročí svou pravomoc, nebo c) nesplní povinnost vyplývající z její povinnosti. Pachatelem tohoto trestného činu může být výhradně speciální subjekt – úřední osoba definovaná v ustanovení § 127 odst. 1 tr. zákoníku, přičemž k trestní odpovědnosti úřední osoby se podle jednotlivých ustanovení trestního zákoníku vyžaduje, aby trestný čin byl spáchán v souvislosti s její pravomocí a odpovědností. Úřední osoba může trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby spáchat pouze jednou ze tří taxativně uvedených forem jednání [viz výše pod písmeny a), b) a c)]. V odborné literatuře i v judikatuře je shoda na tom, že pojem pravomoc musí obsahovat prvek moci a prvek rozhodování. Na první pohled by se mohlo zdát, že to např. u dispozice s veřejným majetkem není naplněno. Veřejnoprávní subjekt je totiž při kontraktaci bezpochyby v rovnoprávném postavení se subjektem, vůči němuž činí předmětné jednání, proto nad ním nemůže uplatňovat žádnou moc – realizace dispozice s majetkem totiž plně závisí na svobodné vůli obou subjektů. Prvek moci a prvek rozhodování ale v takovém případě není obsažen v jednání vůči smluvnímu partnerovi, ale je obsažen v zákonném zmocnění úřední osoby autoritativně měnit majetkové poměry veřejného majetku. Autoritativně z toho důvodu, že ač je veřejnoprávní subjekt (např. stát, územní samosprávný celek) společenstvím občanů, tak tito občané nejenže nemají možnost hospodaření přímo ovlivnit, ale nemají ani možnost se domáhat ochrany před protiprávním hospodařením u soudní moci (např. oproti možnosti společnické žaloby v případě obchodní korporace), neboť nemají bez dalšího aktivní legitimaci. Úřední osoba tedy vykonává svou pravomoc za situace, že rozhoduje o provedení konkrétní dispozice s majetkem. Při samotné realizaci rozhodnutí (např. podpisu smlouvy) pak již ale žádnou pravomoc nevykonává. Lze tak uzavřít, že při dispozici s veřejným majetkem je prvek moci a prvek rozhodování obsažen vůči veřejnoprávní korporaci, a nikoli vůči smluvnímu partnerovi, a proto samotné rozhodování o takové dispozici (zda ji učinit a s jakými parametry) by mělo být považováno za výkon pravomoci (ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4119, marg. č. 1.). Z hlediska trestní odpovědnosti za trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku je rozhodující skutečnost, že jednání v době, kdy byl trestný čin spáchán, vykazovalo všechny znaky uvedeného trestného činu, tj. úřední osoba vykonávala svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu a není podstatné, že následně např. došlo k legalizaci stavby, popř. že stavba je v souladu s územním plánem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2017, sp. zn. 4 Tdo 1145/2017). U pachatele tohoto trestného činu se pro uplatnění trestní odpovědnosti dále vyžaduje, aby jednal zaviněně, přičemž postačuje úmysl nepřímý, tj. stav, kdy si pachatel uvědomuje, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zákonem chráněný zájem, a pro případ, že se tak stane, je s tím srozuměn. Z hlediska subjektivní stránky je také podstatné, aby pachatel trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku nejen úmyslně jednal způsobem uvedeným ve skutkové podstatě, ale rovněž „v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch“. Jedná se o pohnutku pachatele označovanou právní teorií také jako úmysl přesahující objektivní stránku trestného činu (srovnej např. Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 5. vydání. Praha: Leges, 2016. s. 838). Ze samotného slovního vyjádření této pohnutky vyplývá, že k trestnosti činu v jeho základní skutkové podstatě není třeba, aby někomu skutečně škoda či jiná závažná újma vznikla nebo aby někdo získal neoprávněný prospěch, ale pro její naplnění bude dostačující, že pachatel jedná v úmyslu těchto cílů dosáhnout. Přitom škodu v tomto smyslu představuje jakákoli materiální újma vyčíslitelná v penězích, jinou

závažnou újmou bude újma nemateriální, tj. škoda na právech, na zdraví, morální škoda, poškození v zaměstnání, v rodinném životě apod., a neoprávněný prospěch bude představovat každé neoprávněné zvýhodnění materiální (majetkové) nebo imateriální, na které by pachatel nebo jiná osoba bez pachatelova přičinění neměli právo (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 3148). Pokud se týká značné škody jako zákonného znaku charakterizujícího kvalifikovanou skutkovou podstatu podle § 329 odst. 2 písm. f) tr. zákoníku, pak ve smyslu výkladového pravidla ustanovení § 138 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku ve znění zákona č. 333/2020 Sb., představuje značnou škodu škoda dosahující částky nejméně 1 000 000 Kč.

50. Obviněný C. V. se měl žalovaného skutku dopustit v rámci výkonu funkce starosty obce XY [§ 127 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku], a to jako odpovědná osoba zastupující uvedenou obec jako smluvní stranu smlouvy o dílo, o kterou se v projednávané věci jedná. Objektivní stránku základní skutkové podstaty uvedeného trestného činu obviněný naplnil podle skutkových zjištění soudů v alternativě odpovídající písmenu a) § 329 odst. 1 tr. zákoníku, tedy tak, že jako úřední osoba vykonával svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu a způsobil takovým činem značnou škodu [§ 329 odst. 2 písm. f) tr. zákoníku]. Právní závěr soudů obou stupňů týkající se objektivní stránky základní skutkové podstaty trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby se tedy shoduje v tom, že obviněný měl vykonávat svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu (tj. jednal v rozporu s § 38 odstavce 1 zákona o obcích, který mu ukládá účelně a hospodárně nakládat s majetkem obce, což obviněný nečinil), když vydal pokyn k proplacení předmětné faktury č. 331160036 ze dne 20. 10. 2016, čímž byly uhrazeny obchodní společnosti S. S., a. s., práce, které tato společnost ve skutečnosti neprovedla v celém rozsahu, neboť byly provedeny jinými subjekty. V posuzované trestní věci soudy obviněnému kladly za vinu, že se zmíněného trestného činu dopustil v úmyslu minimálně nepřímém, tj. že věděl, že svým jednáním může způsobit takové porušení nebo ohrožení a pro případ, že je způsobí, byl s tímto srozuměn, přičemž v důsledku jeho jednání, které činil se znalostí všech rozhodných skutečností (tj. věděl, že jsou ve faktuře k proplacení zahrnuty i práce, které tato společnost fakticky neprovedla, a aniž ve faktuře uváděné nepravdivé skutečnosti obviněný rozporoval, vydal pokyn k úhradě celé fakturované částky ve prospěch této společnosti, a tuto skutečnost rovněž zatajil v závěrečném vyúčtování poskytovateli dotace), obchodní společnost S. S., a. s., získala neoprávněný prospěch. Následné vyjádření obviněného ze dne 18. 8. 2017 krajskému úřadu, v němž uváděl, že demoliční práce byly provedeny výlučně společností S. S., a. s., svědčí podle odvolacího soudu o jeho pohnutce opatřit obchodní společnosti S. S., a. s., neoprávněný prospěch. Poté, co krajským úřadem byla zjištěna nepravdivost informace obviněného, že demoliční práce byly provedeny výlučně činností této obchodní společnosti, a nebyly tak splněny podmínky pro poskytnutí dotace a obci XY byla zaslána nezávazná výzva k vrácení této části dotace ve výši 2 764 861 Kč, obviněný reagoval sdělením, že souhlasí s jejím obsahem a navrhl, že pro další fázi dotačního projektu obec neobdrží druhou splátku dotace v přiznané výši 4 500 000 Kč, avšak pouze ve výši 1 735 139 Kč, tj. ve výši rozdílu mezi druhou splátkou dotace a částkou 2 764 861 Kč, která měla být vrácena, což bylo krajským úřadem akceptováno. Tímto jednáním podle soudů nižších stupňů obviněný jednoznačně způsobil obci XY škodu spočívající ve snížení jejího majetku, neboť v důsledku jeho jednání nastala povinnost poškozené obce XY vrátit část dotace ve výši 2 764 861 Kč.

51. Ze shora popsaných rozhodných skutkových zjištění vyplývá, že obviněný jednal pouze v mezích již nastaveného soukromoprávního vztahu (tj. smlouvy o dílo), v rámci kterého byl jasně stanoven smluvní partner a parametry smlouvy včetně ceny za provedené dílo. Obviněný tak realizoval, ač jednoznačně zcela nehospodárně a v rozporu s ustanovením § 38 odst. 1 zákona o obcích, ve znění pozdějších předpisů, již stanovenou povinnost k úhradě sjednané ceny za dílo z této smlouvy vyplývající. V souvislosti s obecným výkladem podaným k ustanovení § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. f) tr. zákoníku lze v poměrech projednávané věci dospět k závěru, že nebyla naplněna objektivní stránka uvedeného trestného činu, neboť jednání obviněného tak, jak bylo popsáno ve skutkové větě, nebylo výkonem pravomoci úřední osoby. Z výše uvedených důvodů, proto Nejvyšší

soud nepovažoval za správné právně posoudit skutek obviněného jako zločin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. f) tr. zákoníku. Naopak přiléhavý a zákonu odpovídající je postih obviněného za přečin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Pouze na okraj lze konstatovat, že s ohledem na zjištěný skutkový stav by v úvahu přicházela i jiná právní kvalifikace skutku, avšak protože bylo dovolání podáno jen obviněným, nemají takovéto úvahy s ohledem na zásadu zákazu *reformace in peius* opodstatnění.

52. I přes výše uvedené důvody, které vedly ke kasaci dovoláním napadeného rozsudku odvolacího soudu, je nezbytné vyjádřit se i k dalším námitkám dovolatele, týkajícím se otázky způsobené škody, resp. příčinné souvislosti mezi jednáním obviněného a vzniklou škodou, neboť je významná i z hlediska právního posouzení jednání obviněného jako přečinu podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Přečinu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, a tím jinému způsobí škodu nikoli malou. Z více uvedených alternativních znaků bylo obviněnému kladeno za vinu, že porušil podle zákona mu uloženou povinnost spravovat cizí majetek, čímž způsobil značnou škodu. Lze doplnit, že způsobení škody je zákonný znak základní i kvalifikované skutkové podstaty tohoto trestného činu, a to jako přímý následek porušení povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek (mezi jednáním a následkem musí být dána příčinná souvislost). Škoda se pak obecně (stejně jako v jiných právních odvětvích) chápe jako majetková újma ve sféře poškozeného (projevující se ve zmenšení jeho majetku nebo v ušlém zisku) a je vyjádřena v penězích. Obce na jedné straně mají při nakládání se svým majetkem v zásadě shodné postavení jako jakýkoli jiný vlastník, avšak na druhé straně je třeba vnímat, že každá obec je současně subjektem veřejného práva (veřejnoprávní korporací), což odůvodňuje určité specifické zákonné požadavky, které jsou na ni kladeny (resp. na fyzické osoby ji zastupující) při nakládání s jejím majetkem. Povinnosti, které musí obce při dispozicích se svěřeným majetkem splnit, jsou stanoveny především v zákoně o obcích. Podle § 38 odst. 1 tohoto zákona musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími z působnosti vymezené zákonem. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku, vede též účetnictví podle zákona o účetnictví a dbá o řádnou evidenci majetku. Toto ustanovení tedy obsahuje základní povinnosti obcí při hospodaření s jejich majetkem. Obec se musí starat o svůj majetek s péčí řádného hospodáře. Podle § 103 odst. 1 tohoto zákona zastupuje obec navenek starosta obce. V posuzované věci je evidentní, že jednáním obviněného, který nespravoval majetek obce s péčí řádného hospodáře a v souladu se zájmy obce, vznikla obci XY škoda ve výši 2 764 861 Kč, tedy značná škoda podle § 138 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku a § 220 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Bylo na obviněném jako starostovi obce, aby vzhledem k obsahu dokumentace Hasičského záchranného sboru České republiky k taktickému cvičení sjednal s obchodní společností S. S., a. s., méněpráce, aby rozporoval fakturu, kterou tato společnost předložila k úhradě obci, neboť obec XY se podle článku VI. smlouvy o dílo zavázala pouze k úhradě uznatelných nákladů. Rovněž bylo na obviněném, aby informoval poskytovatele dotace o změnách v čerpání dotace, což neučinil. Naopak obviněný dal pokyn k proplacení takto vystavené faktury. Teprve následně, v souvislosti se zjištěními krajského úřadu, že nepostupoval v souladu s podmínkami poskytnuté dotace a že uváděl o činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky nepravdivé údaje, sdělil krajskému úřadu, že souhlasí s obsahem jeho výzvy a navrhl, že pro další fázi dotačního projektu obec neobdrží druhou splátku dotace v přiznané výši, ale pouze v ponížené výši. V důsledku jednání obviněného nastala povinnost obce XY vrátit část dotace ve výši 2 764 861 Kč. Tím došlo ke snížení částky v rámci čerpané druhé části dotace, která by jinak činila 4 500 000 Kč, přičemž následně musela obec XY tuto situaci řešit dalším úvěrem. Nutno zdůraznit, že v projednávané věci nelze hovořit o nevyužití diskreční pravomoci krajského úřadu (resp. o přetržení příčinné souvislosti v důsledku nevyužití diskreční pravomoci krajským úřadem), jak namítal obviněný, neboť (jak ostatně vyplynulo ze skutkových zjištění) výzva krajského úřadu k vrácení dotace nebyla závazná a byl to obviněný, kdo sdělil, že souhlasí s obsahem

výzvy, a navrhl, že pro další fázi dotačního projektu obec neobdrží druhou splátku dotace v přiznané výši, ale pouze v ponížené výši. Takto vzniklou škodu lze tedy jednoznačně chápat jako důsledek jednání obviněného. V kontextu s uvedeným se jeví jako bezpředmětná námitka obviněného, že mu lze přičítat toliko škodu odpovídající hodnotě prací realizovaných hasiči, resp. neoprávněný prospěch obchodní společnosti S. S., a. s., který má navíc podle dodatku znaleckého posudku znalkyně Ing. Pavly Brady, Ph.D., činit pouze 257 000 Kč. Nelze pak ani přisvědčit jeho úvahám o tom, že měl být zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř., resp. že nejsou splněny podmínky pro vyslovení jeho viny přečinem porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti podle § 221 tr. zákoníku.

53. Uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. odpovídala i námitka obviněného týkající se aplikace zásady subsidiarity trestní represe a uplatnění principu *ultima ratio* v projednávané věci. Obviněný ji sice vymezil jen obecným tvrzením, že v projednávané věci celý problém vykazuje soukromoprávní a správněprávní aspekty, a tudíž by neměly být dovozovány jakékoli trestněprávní důsledky, nicméně ani této námitce dovolatele nebylo možno přisvědčit. Odpovědnost podle norem občanského práva (resp. správního práva) by byla nedostatečná ve vztahu k ochraně veřejného zájmu na zachování majetkových práv chráněných skutkovou podstatou trestného činu podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Soudy nižších stupňů správně zohlednily všechny významné okolnosti jednání obviněného a aplikovaly § 12 odst. 2 tr. zákoníku ve shodě s jeho výkladem přijatým ve stanovisku trestního kolegia Nejvyššího soudu, které je publikováno pod č. 26/2013 Sb. rozh. tr., neboť s vědomím všech okolností spáchání trestného činu nemohl stát rezignovat na svou roli při ochraně oprávněných zájmů fyzických a právnických osob s odkazem na primární existenci institutů občanského práva či jiných právních odvětví. Sama existence jiné právní normy umožňující nápravu závadného stavu způsobeného obviněným totiž ještě nezakládá nutnost postupu podle této normy. Skutečnost, že lze k nápravě využít institutů v rámci civilního práva, neznamená, že by stát měl zcela rezignovat na trestní stíhání protiprávního jednání. Ve vztahu k nyní posuzovanému případu pak lze bezpochyby uzavřít, že v daném případě byly splněny všechny předpoklady pro uplatnění trestněprávní odpovědnosti obviněného za trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, který byl dovolateli kladen za vinu, přičemž nebyly zjištěny žádné významné skutečnosti, které by vylučovaly vyvození trestní odpovědnosti a s ní spojených trestněprávních důsledků vůči jeho osobě. Jednání obviněného se nikterak nevymykalo běžně se vyskytujícím činům subsumovaným pod uvedenou skutkovou podstatu zmíněného přečinu. Navíc obviněný spáchal trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku v jeho kvalifikované skutkové podstatě podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku a způsobil tímto činem značnou škodu. Námitky obviněného v tomto směru tak byly shledány jako zjevně neopodstatněné.

V.
Závěrečné shrnutí

54. Na závěr tak lze shrnout, že některé námitky obviněného obsažené v jeho dovolání byly důvodné, proto na podkladě dovolání obviněného Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Krajskému soudu v Ostravě přikázal věc znovu projednat a rozhodnout.

55. Podkladem pro zrušující rozhodnutí Nejvyššího soudu bylo nesprávné hmotněprávní posouzení skutku jako přečinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. f) tr. zákoníku. Proto bude třeba, aby v odvolacím řízení byla nově vyslovena vina obviněného bez použití tohoto zákonného ustanovení, které z výše uvedených důvodů na jednání obviněného nedopadá. Právní námitky proti znakům skutkové podstaty přečinu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku důvodné nebyly a ostatní výhrady

obviněného neměly opodstatnění s výjimkou výhrady proti procesnímu postupu soudů ve věci návrhu obviněného na odnětí přikázání věci podle § 25 tr. ř., které sice neodpovídaly uplatněným dovolacím důvodům, ale bude povinností odvolacího soudu se s nimi v rámci dalšího řízení vypořádat z hlediska práva obviněného na spravedlivý proces.

56. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že je v možnostech odvolacího soudu, aby výše konstatovaná pochybení v rámci nového odvolacího řízení napravil a z tohoto důvodu přikázal tomuto soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

57. Bude na Krajském soudu v Ostravě, aby se v navazujícím řízení znovu důsledně zabýval předmětnou věcí, ve shora naznačeném směru, a to i s ohledem na případné další námitky obviněného.

58. Nejvyšší soud současně upozorňuje, že rozsudek soudu prvního a druhého stupně byl zrušen výlučně z podnětu dovolání obviněného, a proto v dalším řízení nemůže dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch (§ 265s odst. 2 tr. ř.). Při novém projednání a rozhodnutí věci je pak odvolací soud vázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto usnesení (§ 265s odst. 1 tr. ř.).

59. Protože zjištěné vady napadeného rozhodnutí a jemu předcházejícího řízení nemohl Nejvyšší soud odstranit v případném veřejném zasedání, rozhodl podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. o dovolání obviněného v neveřejném zasedání.